

15.03.2022

EU-standarder og geopolitisk indflydelse

"Den, der ejer standarderne, ejer markedet," sagde Werner von Siemens i midten af 1800-tallet. EU og USA har længe været dem, der har sat de globale standarder, men nu kommer Kina frem som konkurrent.

Skrevet af

Svend Roed Nielsen

📞 +45 25 26 75 23

✉️ srn@thinkeuropa.dk

Hovedkonklusioner

- Standardarbejdet i EU er helt afgørende for et effektivt Indre Marked, for virksomhedernes afsætning globalt, samt for borgernes tryghed ved brug af nye produkter - og ses nu også som redskab i EU's geopolitiske konkurrence med Kina og USA.
- Det nødvendiggør mere politisk opmærksomhed for nu at få EU's standardarbejde på ret køl og kommissionen har start februar i år fremlagt et reformforslag med sigte på at styrke EU standardiserings arbejde internt i EU og med en forstærket rolle globalt.
- Det er imidlertid i høj grad Kommissionens egen meget omfattende og detaljerede indblanding i Standardprocessen der forsinker beslutningerne om nye harmoniserede EU-standarder, og det er svært at se Kommissionens nye forslag vil give de nødvendige resultater på dette område.
- Det store flertal af medlemslandene ønsker en mere begrænset og kompetent deltagelse fra Kommissionens side, men Kommissionen har hidtil ikke vist synderlig lydhørhed -tværtimod søger kommissionen nu via de såkaldte tekniske /fælles specifikationer at tiltvinge sig øget magt i standardarbejdet og uden de fornødne ressourcer og viden. Behovet for en anden og mindre detaljeret grad af indblanding fra Kommissionens side anerkendes ikke i forslaget.
- Nu er der et behov for politisk vilje hos EU's medlemslande, herunder Danmark, til at sikre at kommissionen konstruktivt bidrager til en bedre og hurtigere vedtagelse af de harmoniserede EU- standarder, der virkelig er behov for i markedet. Sker det ikke er der risiko for at de private virksomheder vender ryggen til EU's standardarbejde og i stedet fokuserer på det internationale uden en koordineret EU-Strategi.

Resume

- "Den der ejer standarderne, ejer markedet" var meldingen fra grundlæggeren af Industri koncernen Siemens, Werner von Siemens, tilbage i midten af 1800-tallet og det gælder fortsat.
- EU-Standardarbejdet er ikke det der trækker overskrifter, men standarder er de helt afgørende byggestene for virksomheders adgang til de globale markeder og for forbrugeres sikkerhed. Standardarbejdet er afgørende for EU's Indre Marked og for de nye Industripolitiske initiativer, herunder det grønne og det digitale område.

- EU, USA og andre vestlige lande har længe været dem der har sat de globale standarder, men nu kommer Kina frem som en seriøs konkurrent. De geopolitiske udfordringer er derfor en vigtig baggrund for en ny meddelelse fra Kommissionens om en styrket EU-indsats.
- EU's arbejde med vedtagelsen af de EU-harmoniserede standarder fungerer langt fra optimalt med mistillid mellem deltagerne og store forsinkelser i processen primært pga. Kommissionen.
- EU-Kommissionens meddelelse peger på de geopolitiske aspekter af standarder. Der er et behov for en mere politisk dialog, der kan styrke det praktiske EU-Standardarbejde. Det er meget tvivlsomt om kommissionens forslag er tilstrækkeligt til at rette op på problemerne.
- Man kan håbe på, at udfordringen fra Kina og EU's fokus på strategisk autonomi kan skabe tilstrækkelig politisk vilje til nu virkelig at effektivisere standardarbejdet i EU.

┌ Hvorfor er internationale standarder nødvendige

Helt tilbage i 1800-tallet skulle grundlæggeren af Industri koncernen Siemens, Werner von Siemens, have udtalt de vise ord: "Den der ejer standarderne, ejer markedet". En så afgørende betydning af standarder står i skærende kontrast til den meget tilbagetrukne tilværelse standardiseringsarbejdet normalt har. Det er et arbejde for teknikere og specialister og ikke for politikere eller for mange administratorer - og slet ikke for medierne.

Men det er måske ved at ændre sig. Standardiseringsarbejdet anerkendes nu som et vigtigt redskab i den geopolitisk- teknologiske kamp mellem især Kina på den ene side og EU, USA og andre vestlige lande på den anden side. I bilag 1 er der en oversigt over det "ukendte" standardiseringsarbejde med fokus på EU.

Global kamp om førertrøjen i Standardisering

De tre store globale teknologiske spillere EU, USA og Kina har alle styrket deres strategiske indsats mht. standarder for fremtidens afgørende produkter, for derved at opnå en mere dominerende rolle teknologisk og markeds-mæssigt.

USA har siden 2000 jævnligt opdateret deres standardstrategier men dog holdt fast i et primært markedsdrevet system hvor det er de større internationalt orienterede

firmaer der driver udviklingen. Under Trump blev lederskab på standardområdet en del af den større “America First Strategy”, men især ved at lade de store amerikanske tech-selskaber med deres avancerede teknologiske løsninger sikre, at USA forsat på en række områder var global leder med standarder på deres områder.

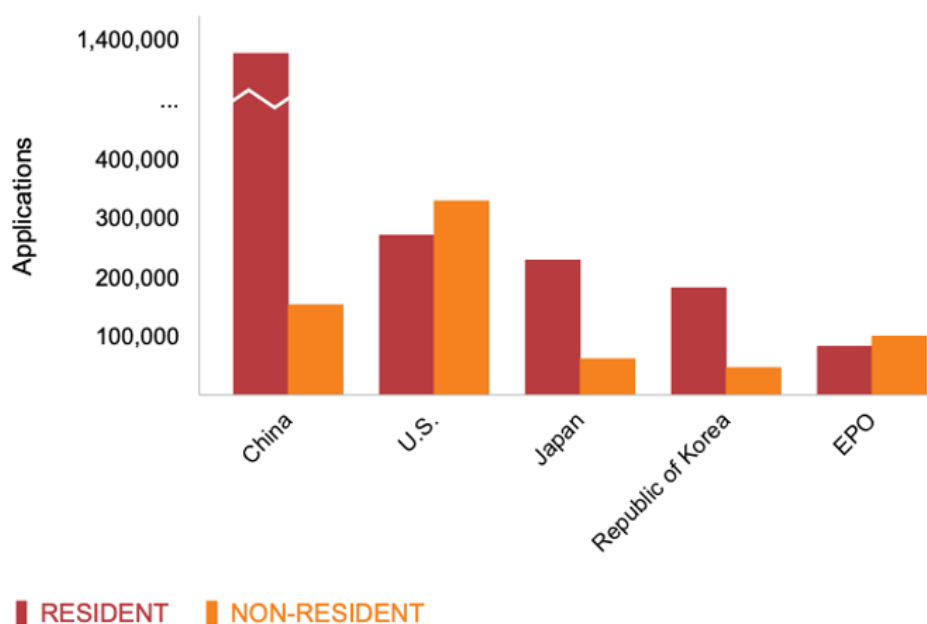
EU operer med et hybridt system på standardområdet hvor et Public Private Partnership sikrer deltagelse både af de nationale Standardorganisationer, men i høj grad også den private sektor med deltagelse af de interesserede internationalt orienterede virksomheder-og i stigende grad også forbruger organisationer og NGO'er bl.a. på miljøområdet.

Kina har en langt mere statsligt styret standardstrategi og har med “Made in China 2025” strategien, “Belt and Road Initiativet” (BRI) samt en aktiv politik i internationale standardorganisationer tilkæmpet sig en mere ledende rolle på standardområdet. Kina har meget målbevidst gået efter ledende positioner i de afgørende arbejdsgrupper og deres sekretariater i de internationale standardorganisationer^[1].

Endvidere har der i de seneste år været en massiv vækst i kinesiske patenter der kan omsættes til standarder hvilket har medvirket til at sikresikret Kina en langt stærkere rolle i internationalt standardarbejde end for blot få år siden. Udviklingen i antal kinesiske patenter er vist i figuren nedenfor.

Antal patentansøgninger, med Kina i spidsen

1.2. Patent applications at the top 10 offices, 2020

Source: Figure A8.

© World Intellectual Property Indicators, 2021

Kina var i 2000 end ikke blandt de 10 lande der producerede flest patenter. Og knap 20 år efter indtog de en markant førsteplads samtidig med, at EU-lande falder mere og mere bagud. Et stort antal patenter vil være et stærkt grundlag for at sætte mange af de nye standarder, men det kræver også et effektivt standardiseringsarbejde

EU's handelskammer i Kina har peget på en række forhold der over de senere år har styrket Kinas internationale standardsættende rolle. De vigtigste nye forhold er følgende: Der gives nu mere politisk prioritet til området og man har ændret den gamle "stats-kontrollerede" standardsættende procedure med en ny "stats-centreret" model, hvor ledende kinesiske firmaer har mere indflydelse og udenlandske firmaer kan deltage, dog med store begrænsninger og en overordnet statslig koordination og styring. Det har givet resultater.

Kina har en målrettet politik, der sigter på at få flere kinesere ind i ledende stillinger i de internationale standardorganer som ISO og ITU, samt levere formænd i arbejdsgrupper for centrale nye standarder. Den imponerende kinesiske forskning og teknologiuudvikling har resulteret i en markant vækst i antallet af standardrelevante kinesiske patenter, ofte inden for fremtidens teknologier. Og dette kombineres med en effektiv indsats for at omsætte ny teknologi i standarder. Det kinesiske Belt and

Road Initiativ (BRI) har også været dygtigt anvendt til at presse kinesiske standarder ned over de deltagende lande.

Det er Kinas strategiske og succesfulde indsats for en mere magtfuld rolle i det internationale standardarbejde, der nu har fået de hidtidige ledere dvs. USA og EU til at vågne op og også på politisk plan erkende at man må styrke egen indsats. USA har styrket indsatsen på standardområdet og har bl.a. i det Transatlantiske Teknologi Råd givet prioritet til EU-USA samarbejdet på området.

EU-Kommissionens forslag af 2 februar til mere politisk fokus på standardarbejdet i EU er nu en del af denne geopolitiske styrkeprøve. Det oprindeligt helt teknisk fokuserede standardarbejde vil fremover blive mere politiseret - men det praktiske standardarbejde skal også fungere.

“New approach to enable global leadership of EU Standards”

Den 2. februar 2022 kom EU-Kommissionen med en meddelelse om en ny ambitiøs standardstrategi med overskriften ” New approach to enable global leadership of EU Standards”[\[3\]](#). EU har især siden 2020 søgt at opruste teknologisk med nye indsatser, som skal sikre, at EU opnår en ledende global rolle samt styrket autonomi på udvalgte strategiske teknologiske områder. Redskaberne hertil er primært en ambitiøs ny industristrategi, kombineret med en særlig satsning på udvikling af ledende teknologier på det grønne område med ”Green Deal”, samt digitale løsninger med ”Digital Strategy”. EU-standarder vil på alle tre områder være et vigtigt redskab når de generelle mål skal omsættes til konkrete virksomhedsrelevante resultater, men det kræver et EU-standardiseringsarbejde der fungerer effektivt[\[4\]](#).

Hovedproblemet i EU’s standardarbejde: Kommissionens håndtering af de harmoniserede EU-Standarder

Der er særligt en type EU-standarder, nemlig de ”harmoniserede EU-Standarder”, som er problematiske og som udgør ca. 25% af alle EU-standarder.

Harmoniserede EU-Standarder er de standarder som Kommissionen kan tage initiativ til at få etableret med sigte på at implementere EU’s love og regler. Når standarden er vedtaget i det relevante standard-organ, skal Kommissionen sikre, at standarden

optages i EU-Tidende. De harmoniserede standarder er først obligatoriske når de er godkendt af Kommissionen og har været offentliggjort i EU-tidende. Standarden er dermed en underliggende del af EU's lovgivning. Harmoniserede standarder beskriver præcist, hvordan et EU-direktiv eller -forordnings overordnede krav skal opfyldes.

Baggrunden for Kommissionens særlige rolle i vedtagelsen af denne type standarder er en afgørelse i 2016 i EU-domstolen (Sagen James Elliott Construction). Her slog domstolen fast, at en harmoniseret EU-standard: "developed on the basis of an EU mandate may be viewed as a provision of EU law. It reiterated the Commission's responsibility for the integrity and inclusiveness of the standards-making process, and to ensure the compatibility of a proposed standard with the relevant harmonizing legislation."[\[5\]](#)

Det er vedtagelsen af de harmoniserede EU-Standarder der giver anledning til ofte massive forsinkelser i EU's standardarbejde. Det er der flere grunde til.

- Hvor fokus og formål hidtil havde været at vedtage de standarder markedet og virksomhederne havde brug for, så kommer der nu et helt nyt formål, nemlig at introducere standarder som skal omsætte EU lovgivning og regler i konkrete standarder uden at virksomhederne eller andre nødvendigvis ser det store behov for dem.
- For det andet kommer en helt ny spiller, nemlig EU-Kommissionen, ind som en meget aktiv og, ifølge mange, meget besværlig spiller i EU's ellers ret velfungerende standardarbejde. Man anerkender at Kommissionen for de harmoniserede standarder har en rolle, men den må defineres klarere og mere begrænset og Kommissionens tjenestegrene må opbygge den nødvendige viden, kapacitet og intern koordination.
- For det tredje er det afgørende at der rettes op på den væsentligste forsinkende faktor - den endelige offentliggørelse i Official Journal, således at offentliggørelsen sker straks efter den endelige vedtagelse af nye harmoniserede standarder.

De store forsinkelser i EU's standardarbejde har udløst kritik både fra Europaparlamentet men også fra en bred kreds af de lande der deltager i standardarbejdet. Fra tysk side tog man initiativ til et juridisk papir der stillede spørgsmålstejn ved den vidtgående måde Kommissionen havde fortolket Domstolens afgørelse på[\[6\]](#).

En kreds af deltagende lande i EU's standardarbejde, med Danmark i førertrøjen, udarbejdede i 2020 et kritisk, men konstruktivt "non-paper" med titlen "Time to put

Europe's harmonised standards back on track." Papiret er udarbejdet først af 17 lande, men efterhånden med tilslutning fra i alt 23 lande. Det kritiserer de massive forsinkelser og foreslår følgende forbedringer:

"As a starting point for the dialogue, we would propose the following modifications to the European standardisation system. While these ideas are not exhaustive to solving all the challenges in the system today, we believe they are practical first steps to get the back on track without new legislation being introduced, while still ensuring legal certainty for the Commission, as well as for standardisers and European businesses.

1. **Find the right balance in standardisations mandates** between qualitative requirements set by EU legislation and flexibility for the standardisation organisations required for state-of-the-art standards, for example by including a commitment to flexibility in the mandate's article text.
2. **Publish clear criteria for technical evaluation** of harmonised standards to align expectations of the Commission and standardisation experts, thereby avoiding that harmonised standard are being unnecessary delayed.
3. **Ensure a short processing time for citation** of new harmonised standards in the Official Journal of the European Union, for example by introducing KPIs to track progress and time-to-market."[\[7\]](#)

Det er klart, at denne store gruppe af lande mener, at problemerne primært stammer fra Kommissionens nidkære, detaljerede og til tider inkompetente måde at deltage i arbejdet med vedtagelse af de harmoniserede EU-standarder. Dette meget teknisk krævende arbejde er da også nyt for mange i Kommissionens tjenestegrene, hvor medarbejderne sjældent har den fornødne viden til at kunne omsætte de overordnede EU beslutninger/politikker i konkrete standarder, som virksomhederne kan anvende.

Samtidig finder især virksomhedseksperterne, at man nu spændes for nogle politisk bestemte "standard-vogne", som de ikke ser et markedsmæssigt behov for. Det omfattende arbejde med de harmoniserede EU-standarder lægger beslag på de tekniske eksperters tid, så de ikke har den fornødne kapacitet til det markedsdrevne standardarbejde.

Den tidskrævende EU-beslutningsproces for harmoniserede standarder er katastrofal især for en række virksomheder, eksempelvis inden for IT. Her er den teknologiske udvikling så hurtig, at konkurrenterne kan overhale EU virksomhederne ved at få standarder godkendt inden EU når så langt. Dette medvirker til at flere og flere virksomheder i stedet vender sig mod deltagelse i det globale standardarbejde.

Der er nu et yderligere problemområde i de såkaldte tekniske/fælles specifikationer, hvor EU-lovgivningen på visse områder giver kommissionen beføjelser til at vedtage disse tekniske/fælles specifikationer, der kan træde i stedet for Harmoniserede EU-standarder. Det betyder reelt at kommissionen uden om hele standardsystemets selv kan vælge nye standarder. Den ret har de efter mange medlemslandes opfattelse brugt alt for bredt og fremover skal det kun være i særlige nødstilfælde.

Hovedpunkterne i Kommissionens forslag af 2-2-2022 til styrket EU-indsats på standardområdet.

Kommissionen har allerede i 2018 anerkendt, at der er problemer i EU's standardarbejde og kom med løfter om visse forbedringer. I 2019 åbnede Kommissionen en konsultationsproces med deltagerne i standardarbejdet.[\[8\]](#)

Det er det arbejde der langt om længe har resulteret i det reformforslag som Kommissionen fremlagde den 2. februar i år med den ambitiøse titel: "New approach to enable global leadership of EU-standards promoting values and a resilient, green and digital Single Market.

Som titlen på forslaget angiver løfter EU-Kommissionen nu standardarbejdet i EU op til at være en afgørende komponent i EU's geopolitiske konkurrence med primært Kina og USA.

Med en så afgørende betydning af standardarbejdet kunne man forvente, at Kommissionen nu virkelig var motiveret til at finde reelle løsninger på de problemer i det nuværende EU-standardarbejde. Her bliver man dog skuffet.

Der er følgende 5 hovedpunkter i EU-Kommissionen strategiforslag:

1. Øget fokus på at sætte EU standarder på følgende udvalgte **strategiske områder**:
 1. Vaccineudvikling
 2. Kritiske råstoffers genbrug
 3. Clean Hydrogen værdikæden
 4. Cement med lavt CO₂ indhold
 5. Chips certificering og data standarder.

6. Der oprettes endvidere et **“HIGH Level Forum”** med interesserede parter og ikke mindst interesserede virksomheder der skal pege på nødvendige fremtidige strategiske standardområder.
7. Samtidig etableres en stilling i kommissionen som **“Chief Standardisation Officer”** der skal styrke og koordinere indsatsen i Kommissionen og det understøttes af en **“EU-excellence hub on standards”** på tværs af Kommissionens tjenestegrene.
2. Ændre beslutningsprocessen for fastlæggelse af EU-standarder således, at standarder der foreslås af Kommissionen skal besluttet alene af EU-landenes nationale standardorganisationer med øget rolle til forbrugerne, SMV'er og NGO'er. Vigtigst er her at **udelukke udenlandske firmaers indflydelse**.
3. Styrkelse af EU's globale rolle som standardsætter via en **tæt dialog** mellem det ovennævnte HIGH Level Forum, Kommissionen samt medlemslandenes standardorganisationer. Man prioriterer også dialog med partnerlande.
4. Styrket indsats i EU's forskningsinstitutioner for at få **spydspidsforskning** og udvikling omsat i standarder.
5. Måltrettet indsats sammen med medlemslandene for at **uddanne næste generations standard-eksperter** i EU, så de kan matche deres globale konkurrenter.

Reaktioner over for Kommissionens strategiforslag for EU-standarder

Business Europe

Business Europe repræsenterer på Europæisk plan brede erhvervs- og virksomhedsinteresser. De har været ret kritiske i deres umiddelbare kommentarer til Kommissionens strategiforslag. Business Europe mener grundlæggende ikke, at Kommissionen med sit nye forslag løser det afgørende problem, nemlig den tidskrævende proces i EU for at nå frem til endelige beslutninger om nye harmoniserede standarder.

Den væsentligste årsag hertil er ifølge Business Europe, at Kommissionen blander sig for meget og er nede i tekniske detaljer som Kommissionen reelt ikke har tilstrækkelig viden om. Her ville det ifølge Business Europe være bedre at overlade mere af arbejdet til eksperterne i de nationale standardorganisationer i samarbejde med relevante virksomheder og andre eksperter. Man anerkender, at Kommissionen har en rolle i at sikre, at de harmoniserede EU-standarder som vedtages, er i

overensstemmelse med EU's regler og politik. Men Kommissionen har overspillet sin rolle og ikke givet tilstrækkelig indflydelse til ekspertisen hos de relevante virksomheder og nationale standardorganer.

Business Europe komplimenterer dog det foreslåede "HIGH Level Forum" med virksomhedsinddragelse. De giver tilsagn om aktiv deltagelse fra erhvervslivets side i dette forum. Hvis det lykkes at bruge dette forum til at opbygge et tillidsforhold mellem Kommissionen og deltagerne i EU's standardsættende organer kan det måske resultere i forbedringer i beslutningsprocessen også mht. hastighed.

Endvidere kan en opgradering i Kommissionen med en "Chief Standardisation Officer" og en "EU-excellence hub on standards" måske medvirke til en bedre og bredere forståelse indenfor Kommissionens tjenestegrene. Man kan opnå en forståelse for, hvad der er nødvendigt for at trække kommissionen i retning af et bedre samarbejde på standardområdet. De nævnte tre interne ændringer i Kommissionen er alle taget fra det ovenover citerede EPC-papir. Det sigter netop efter at levere forslag til en forbedret EU-standardsættende arbejdsform som Kommissionen i høj grad skal bidrage til[9].

Reaktionen fra EUs standardorganisationer på forbrugerområdet ANEC og på miljøområdet ECOS.

Begge disse to organisationer er langt mindre kritiske end Business Europe og hilser generelt kommissionens forslag velkomment. Begge organisationer finder et behov for at de har en stærkere indflydelse på standardprocessen og de finder at de markedsdrevne hidtidige systemer i for høj grad gav indflydelse til de store virksomheder. En stærkere rolle for kommissionen kan åbne op for at både forbruger- og miljøhensyn får en stærkere placering. ANEC ser heller ikke hastigheden i standardarbejdet for afgørende - der er det kvaliteten af de endeligt vedtagne standarder der tæller.

Forbrugernes synspunkter: <https://www.anec.eu/publications/position-papers/905-anec-response-to-the-ec-standardisation-strategy-roadmap>

Miljøorganisationernes synspunkter: https://ecostandard.org/news_events/ecos-welcomes-eu-standardisation-strategy-an-unprecedented-chance-to-ensure-that-standards-truly-work-for-the-environment/

Dansk Industri har løbende søgt at man bør fastholde EU's standardarbejde primært baseret på det virksomhederne og markedet har brug for. Man er kritisk over for den måde Kommissionen "overfortolker" og anvender den ovennævnte EU-dom som platform for overdreven deltagelse i processen for vedtagelse af de harmoniserede EU-standarder.

Det er i høj grad Kommissionens omfattende indblanding i standardprocessen og forsinkede offentliggørelser af det færdige resultat i Official Journal, som resulterer i de store forsinkelser. Man ser et behov for, at man fra officiel dansk side, også på politisk plan, forsøger at få rettet op på problemerne. Det er bl.a. inkluderet i DI's hørings svar fra den 9. august 2021 til Erhvervsstyrelsen og Erhvervsministeriet vedr. Kommissionens køreplan for en standardiseringsstrategi.

Dansk Industri er grundlæggende enige i de ovennævnte synspunkter som Business Europe har fremført som reaktion på Kommissionens forslag den 2. februar 2022. Man støtter også indholdet af den opfordring til politisk aktion, som en bred gruppe af industriorganisationer sendte til det portugisiske formandskab den 1. februar 2021. Her fremføres følgende: "We have been regularly raising concerns regarding the **European Commission's over-prescriptive approach to EU harmonised standards** and their treatment of standards as an "extension of EU law" rather than a market-driven implementation tool."

I et annekst til henvendelsen tager man fløjlshandskerne af. Man peger på de problemer kommissionens adfærd på standardområdet rejser for medlemslandenes virksomheder og økonomier. Man fremfører følgende [\[10\]](#):

"The stretched powers of the Commission and the resulting lack of harmonised European standards are currently leading to the **negative consequences for the economies of Member States and companies**, such as:

- the lost market access speed, as a result of delays in the citation of new harmonised standards in the Official Journal of the EU
- reduced innovation due to the Commission's prescriptive practices in harmonised standardisation which go beyond the legislation requirements
- a general loss in harmonisation of European standards and the presumption of conformity they would provide, which in turn creates additional costs for industry and burdens for the market surveillance system
- lack of capacity in independent conformity assessors and notified bodies to meet the increased demand and respective delays in conformity assessment

- increased, often unjustified, costs for industry such as investment in adjusted compliance processes instead of using the presumption of conformity, where under normal circumstances the use of standardisation would reduce costs
- drain of scarce industry expertise to address the drawbacks of a bureaucratised system in a burdensome interaction with the Commission and their intermediary (HAS consultants), causing delays in the approval and publication of harmonised European standards, as opposed to a streamlined setting of global standards
- vastly underused compliance and innovation commercialisation tool for industry as well as misalignment with global (industry-driven, voluntary and consensus-based) standards
- finally, loss of industry interest in participation in the harmonised European standardisation and, subsequently, the loss of our competitive edge in the global standardisation race and trade.”

Dansk Standard fremfører i en pressemelding om det nye Kommissionsforslag følgende: “Strategien afspejler mange af de udfordringer, vi har haft de seneste år. Det er positivt at EU-Kommissionen sætter strategisk fokus på standarder. Det kan betyde, at der fremover er bedre koordinering på tværs af kommissionen, og at udfordringer hurtigere vil blive løst. Kommissionen sætter også som mål at forkorte sin behandlingstid for de standarder, som skal offentliggøres i EU’s Lovtidende og bruges som basis for CE-mærkning”[\[11\]](#).

Erhvervsstyrelsen

Notat til Folketingets Europaudvalg af 9 marts præsenteres regeringens overordnede holdning til Kommissionens meddelelse til en EU-strategi for standardiseringsarbejdet som følger :

Regeringen bakker op om Kommissionens ambition om at løfte europæisk standardisering højere op på den politiske dagsorden. Regeringen støtter Kommissionens hensigt om at anlægge en mere strategisk tilgang for at fremtidssikre EU’s aftryk på udviklingen af internationale standarder, særligt på nye digitale teknologier og andre områder af strategisk interesse, såsom grøn brint, mikrochips og genanvendelse af kritiske råstoffer. Regeringen betoner samtidig, at der skal findes en løsning på problemerne med harmoniserede standarder, fordi et velfungerende europæisk standardiseringssystem er forudsætning for at indfri strategiens ambitioner. Regeringen ønsker en horisontal tilgang til spørgsmålet om de såkaldte tekniske/fælles specifikationer, som sikrer, at disse kun kan anvendes i helt særlige nødstilfælde, indtil harmoniserede standarder er vedtaget, og ikke bliver en mulighed for at omgå det etablerede system for harmoniserede standarder

I de mere detaljerede kommentarer bliver kritikken mere udtalt med følgende to indspark:

”Regeringen bemærker, at et velfungerende, effektivt og robust europæisk standardiseringssystem er forudsætning for at indfri ambitionerne med den nye standardiseringsstrategi. Derfor vil regeringen fortsat arbejde for, at der findes en løsning på de aktuelle problemer i systemet for harmoniserede standarder for at fremtidssikre det europæiske standardiseringssystem, så det også fremover er attraktivt at deltage i for de tekniske eksperter, som udvikler standarderne.”

” - vigtigt at ramme den rette balance mellem de politiske og strategiske ambitioner på den ene side og på den anden side en anerkendelse af, at standardiseringssystemet er markedsdrevet og afhængigt af, at tekniske eksperter, primært fra europæiske virksomheder, ønsker at investere ressourcer i arbejdet med at udvikle europæiske standarder.”

Den videre proces

Den videre behandling af kommissionens meddelelse vil formentlig ske i arbejdsgruppen for Industripolitik men kommissionen har også oprettet en Task force med de europæiske standardorganisationer der skal se på forslaget.

Det der er behov for, er en hurtig overordnet politisk drøftelse i Rådet for Industriministre og Indre marked.

Der er enighed om de overordnede mål som kommissionen peger på men de kan kun nås hvis de konflikter der nu i flere år har været mellem Kommissionen på den ene side og stort set alle medlemslandene på den anden side nu finder en afklaring og forhåbentlig således at Kommissionens berettigede, men langt mere begrænsede rolle i EU's standardarbejde fastlægges.

Bilag 1: Oversigt over det ”ukendte” standardiseringsarbejde med fokus på EU.

Hvad er en standard?[12]

”Man kan sige, at standarder er et fælles sprog, der gør, at vi kan forstå tingene ens. Det betyder, at vi kan være sikre på, at det, vi samarbejder om eller køber af

hinanden, svarer til forventningerne – uanset om det foregår mellem virksomheder, myndigheder eller forbrugere. Standarder kan fx sætte krav til et produkts ydeevne, eller beskrive fagudtryk på et givent område. Standarder kan også anvise metoder til fx prøvning af et produkts holdbarhed.”

Hvorfor er det en fordel at være standardsætter og ikke standardtager?

For virksomheder er der, som von Siemens sagde, en stor markedsmæssig gevinst i hele tiden at være den teknologisk førende. Dermed kan man sætte de standarder der bliver gældende globalt eller for et betydeligt markedsområde. De standardtagende virksomheder vil hele tiden være et skridt bagud med deres produktion og markedsføring. Der kan være tvivl hos deres kunder om de nu virkelig lever op til de standarder det ledende firma sætter.

“Technical standards are of strategic importance. Europe's technological sovereignty, ability to reduce dependencies and protection of EU values will rely on our ability to be a global standard-setter” påpegede Kommissæren for EU's indre marked Thierry Breton ved præsentationen af kommissionens nye forslag[13].

Hvad medvirker til at være en førende standardsættende nation/organisation eller virksomhed?

1. Spydspidsforskning og -udvikling som resulterer i, at man er først ude med patenter der så omsættes i standarder før konkurrenterne, er nået så langt
2. Teknisk effektivt og hurtigt arbejdende standardbeslutningssystem, så man på relativ kort tid, og før konkurrenter, kan omsætte ny teknolog og markedsbehov til nye standarder der bliver markedsledende.
3. Dygtige nationale standardorganer, f.eks. Dansk Standard, samt firmaer der kan og vil bruge tid og penge på standardprocessen.
4. Et godt netværk ind i de internationale standardorganisationer.

Hovedelementerne i EU's arbejde med standarder

Standarder er helt afgørende for et velfungerende Indre Marked i EU. Standarderne sikrer den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser internt mellem EU-landene. De sikrer også, at importerede varer lever op til EU's krav.

EU-standarder er også afgørende når EU skal omsætte nye ambitiøse strategier til konkret politik der regulerer markedet. Det kan eksempelvis være EU's nye

industripolitiske strategi eller indsatsen på klima og miljøområdet med Green Deal eller EU's digitale strategi.

Selve beslutningsprocessen i EU på standardområdet består af 3 lag.

- Første lag er de nationale standardorganisationer som for Danmarks vedkommende er Dansk Standard under Erhvervsministeriet i samarbejde med danske virksomheder, erhvervsorganisationer, forskere og andre interessenter.
- Næste lag er EU's standardorganisationer (ESO'er) der er opdelt i 3 specialorganisationer: **CEN**, **CENELEC** og **ETSI**. EU standardorganisationerne er helt unikke Offentlig-Private partnerskaber. Deres arbejde er oprindeligt helt markedsdrevet baseret på, hvad de deltagende virksomheder så af behov for nye standarder for derved at sikre markedsadgang for deres produkter.
- En vedtaget EU-standard, dvs. en standard endelig vedtaget i én af de 3 standardorganisationer, træder i stedet for de evt. eksisterende nationale standarder således, at virksomhederne ved overholdelse af standarden opfylder kravene i alle de deltagende medlemslandene.

The European Committee for Standardisation (CEN) består af 33 nationale europæiske standardorganisationer, dvs. EU og EFTA-landene samt enkelte andre europæiske lande. CEN fastlægger standarder for et bredt spektrum af produkter materialer serviceydelser samt processer I det løbende tekniske arbejde med at etablere nye standarder deltager et meget stort antal eksperter fra interesserede virksomheder, erhvervsorganisationer, forbrugerorganisationer og andre interesseorganisationer.

European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) er ansvarlig for standarder inden for det electro-tekniske område og arbejder på en lignende måde som CEN.

The European Telecommunications Standard Institut (ETSI) sætter standarder indenfor informations- og teknologi-området. De har en meget bred medlemskreds med deltagere fra både EU-området men også fra andre kontinenter. Cirka 65 lande deltager i arbejdet.

Medlemslandenes nationale standardorganisationer er således med i alle tre EU-standardorganisationer, hvor der også er deltagelse af erhvervsorganisationer, forbrugere, faglige organisationer og miljøgrupper repræsenteret ved henholdsvis ANEC, ETUC og ECOS. Både europæiske, men også udenlandske virksomheder,

deltager i arbejdet hvor ikke mindst de store internationalt orienterede firmaer er aktive.

På det globale niveau er de centrale organisationer "International Standard Organisation" (ISO) der arbejder bredt. IEC sætter standarder på det elektroniske område og "International Telekommunikation Union" (ITU) fokuserer på telekommunikation. De besluttende medlemmerne i disse organisationer er de nationale standardorganisationer men andre interessenter deltager i det forberedende arbejde.

Når der er tale om et forslag til en europæisk standard, foregår den endelige godkendelse ved en vægtet afstemning blandt de europæiske medlemslande. De større lande har 29 stemmer, mens Danmark har 7 stemmer. Der skal være 71 % af de vægtede stemmer for at forslaget godkendes. Når der er tale om et forslag til en international standard, har hvert land en stemme, og mindst to tredjedele af de aktive medlemmer skal stemme for [\[14\]](#)[\[15\]](#).

Fodnoter

[1] <https://eu.boell.org/en/2020/03/03/technical-standardisation-china-and-future-international-order>

[2] https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_941_2021.pdf

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_661

[4] <https://www.epc.eu/en/publications/The-strategic-importance-of-Europe~37f244>

[5] Judgment of 27 October 2016, James Elliott Construction Limited v Irish Asphalt Limited, Request for a preliminary ruling from the Supreme Court (Ireland), C-613/14, ECLI:EU:C:2016:821

[6] https://www.bmwi.de/Redaktion/EN/Downloads/L/legal-opinion-on-the-european-system-of-harmonised-standards.pdf?__blob=publicationFile&v=3

[7] [https://www.google.com/search?](https://www.google.com/search?q=%E2%80%9Ctime+to+put+europe%E2%80%99s+harmonised+standards+back+on+track%&client=gws-wiz)

[q=%E2%80%9Ctime+to+put+europe%E2%80%99s+harmonised+standards+back+on+track%&client=gws-wiz](https://www.google.com/search?q=%E2%80%9Ctime+to+put+europe%E2%80%99s+harmonised+standards+back+on+track%&client=gws-wiz)

[8] European Commission (2019b), Guidance on practical aspects of the implementation of Regulation (EU) No. 1025/2012 – Consultation of stakeholders.

[9] https://www.epc.eu/content/PDF/2020/EPE_JB_Europe_as_a_global_standard-setter.pdf

[10] <https://www.buinesseurope.eu/publications/industry-competitiveness-heavily-relies-effective-harmonised-standardisation-open>

[11] <https://www.ds.dk/da/nyhedsarkiv/2022/2/eu-kommissionens-nye-standardiseringsstrategi-skal-styrke-europas-globale-fingeraftryk>

[12] <https://www.ds.dk/da/om-standarder>

[13] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_661

[14] <https://www.ds.dk/da/om-standarder/hvad-er-en-standard/saadan-bliver-en-standard-til>

[15] <https://www.ds.dk/da/nyhedsarkiv/2022/2/eu-kommissionens-nye-standardiseringsstrategi-skal-styrke-europas-globale-fingeraftryk>